

המקנא פרק ראשון סוטה

בפרק בפה רד. מנכוס דגזרים ונשכר עד שהרגילוס לעבודה. בפריכה. גזרון וף ומתניס וזקקה: ה"ג בעבודה קשה אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן שהיו מחליפין וכו'. וזו היא "קשה", שלא היו רגילים בכה. ולמאן דאמר. (ב) "בפרק" קמא - פסה רה. ה"א "בפרק" בתלמוד וזלי פריכה היא, דהכתיב "וימררו". ושופרות. פשמושיניו הסיר על גבי פירה - קרי לה פסיקה. אחת של חמין. לרחוץ רגלי זעליסן בעדה. בין שפתיים. בין מלרי השדות, מקומות גנוטין. מנר גדול השדה גבוה מקלן, ומצדו מפלן, ומצדו זמלע. יונה. ישרלל, שפתיים: תורה אור "ויזמי סמתי" (שי ו). עוררתיה.

שהיתה פועה לולד. פירש רבינו חננאל: *לומשת למישה ויולא הולד, כמו שעושים אלו עכשיו בזמני האשה. אמרים

וכ"כ בערוך ערך פה ע"ה

בפרק. רבי ארעור אמר: בפה רד, רבי שמואל בר נחמני אמר: בפריכה. וימררו את חיהם בעבודה קשה בחומר ובכלבים וגו'. אמר רבא: בתחילה בחומר ובכלבים, וקבסוף "ובכל בעודה בשירה". את פל עבודתם אשר עבדו בהם בפרק. אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: שהיו מחליפין מלאכת אנשים לנשים, ומלאכת נשים לאנשים. ולמ"ד נמי התם בפה רד - הכא ודאי בפריכה. דרש *רב עוריא: בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל מצרים. *בשעה שהוכות לשאוב מים, הקב"ה מזמן להם דגים קטנים בכדיהן, ושואבות מחצה מים ומחצה דגים, וכאות ושופרות שתי קדירות, אחת של חמין ואחת של דגים, ומוליכות אצל בעליהן לשדה. ומרחיצות אותן, וסכות אותן, ומאכילות אותן, ומשקות אותן, ונוקקות להן בין שפתיים, שנאמר: *אם תשכבון בין שפתיים וגו'. בשכר "תשכבון בין שפתיים" וכו' ישראל לביות מצרים, שנאמר: *בנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ. וכיון שמתעברות באות לבתיהם, וכיון שמוגיג זמן מוריהן, הולכות ויוצרות בשדה תחת התפוח, שנאמר: *תחת התפוח עוררתיה וגו'. והקב"ה שורץ משמי מרום מי שמוקיר ומשפיר אותן, כחיה זו שמשפרת את הולד, שנאמר: *ומורדותיו ביום הולדתו אותך לא כרת שרף ובמים לא רחצת למשעי וגו'. ומלקט להן שני עגולין, אחד של שמן ואחד של דבש, שנאמר: *ויניקהו דבש מפרע ושמן וגו'. וכיון שמוקירין בהן מצרים באין להורגן, ונעשה להם גם ונגלעין בפרקע, ומביאין שוורים והורשין על גבן, שנאמר: *על גבי חרשו חורשים וגו'. לאחר שהולכין היו מבצבצין ויוצאין פעשכ השדה, שנאמר: *ורבבה בצמח השדה נתתה. וכיון שמתגדלין באין עדרים עדרים לבתיהן, שנאמר: *ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדים. אל תקרי "בעדי עדים" אלא בעדי עדרים. ובשנגלה הקב"ה על הים - הם הכירוהו תחלה, שנאמר: *זה אלי ואנוהו. ויאמר מלך מצרים למיפדות העבריות וגו'; רב ושמואל; חד אמר: אשה ובתה, וחד אמר: בכה וחתמה. מ"ד אשה ובתה - יוכד ומרים. ומ"ד בכה וחתמה - יוכד ואלישבע. תניא כמ"ד אשה ובתה, דתניא: שפרה - זו יוכד, ולמה נקרא שמה שפרה - שמשפרת את הולד. ד"א: שפרה - שפרו ורבו ישראל בימיה. פועה - זו מרים, ולמה נקרא שמה פועה - שהיתה פועה (ומוציאה את הולד). ד"א: פועה - שהיתה פועה ברוח הקודש, ואומרת: עתידה אפי שתלד בן שמושיע את ישראל. ויאמר בידבדן את העבריות וגו'. מאי אבנים? א"ר חנן: סימן גדול מפר להן. אמר להן: בשעה שפועת לילד יריכותיה מצטננות באבנים, ואית דאמר: כדכתיב *וארד בית היוצר והנה הוא עושה מלאכה על האבנים, מה יוצר זה - ירד מפאן וירד מפאן וסדן באמצע, אף אשה - ירד מפאן וירד מפאן והולד באמצע. *אם בן הוא והמותה אותו. א"ר חנינא: סימן גדול מפר להן: בן פניו למטה, בת פניה למעלה. *ותיראן המיפדות את האלהים ולא עשו פאשר דבר אליהן וגו' - "להן" מיפעי ליה! א"ר יוסי בר' חנינא: מלמד שתבען לדבר עבירה ולא נתבעו. *ותחיינן את הידרים. תנא: לא דיין שרא המיתו אותן, אלא שהיו מספיקות להם מים ומזון. *ותאמרן המיפדות אל פרעה פי לא בנשים וגו'. מאי חיות? אילימא חיות ממש - אפוי חיה מי לא צריכה חיה אחריתי לאולודה? אלא אמרו לו: אומה זו כחיה נמשלה; יהודה - *גור ארוה, דן - *יהי דן נחש, נפתלי - *אילה שרוחה, בנימין - *חמור גרם, יוסף - *בכור שור, בנימין - *זאב יטרף. דכתיב ביה - פתיב ביה, ודלא כתיב ביה - פתיב (ביה): *מה אמה לבניא בין אריות רבצה וגו'. ויהי פי יראו המיפדות את האלהים ויעש להם פתיים. רב ושמואל; חד אמר: פתי כהונה וקויה, וחד אמר: פתי מלכות. מ"ד פתי כהונה וקויה - אהרן וכושה, ומ"ד פתי מלכות - דוד נמי מפרים קאתי, דכתיב: *ותמת עובדה (אשת פלב) ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו את חור, וכתיב: *וידוד בן איש אפרתי וגו'. *וכלב בן חצרון הוליד את עובדה אשה ואת יריעות ואלה בניה ישר ושובב וארדון. בן חצרון? בן יפנה הוא! בן שפנה מעצת מרגלים. ואפתי בן קנו הוא, דכתיב: *ויקברה עתניאל בן קנו אחי כלב! *אמר רבא: חורגו דקנו תוה.

בפרק. רבי ארעור אמר: בפה רד, רבי שמואל בר נחמני אמר: בפריכה. וימררו את חיהם בעבודה קשה בחומר ובכלבים וגו'. אמר רבא: בתחילה בחומר ובכלבים, וקבסוף "ובכל בעודה בשירה". את פל עבודתם אשר עבדו בהם בפרק. אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: שהיו מחליפין מלאכת אנשים לנשים, ומלאכת נשים לאנשים. ולמ"ד נמי התם בפה רד - הכא ודאי בפריכה. דרש *רב עוריא: בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל מצרים. *בשעה שהוכות לשאוב מים, הקב"ה מזמן להם דגים קטנים בכדיהן, ושואבות מחצה מים ומחצה דגים, וכאות ושופרות שתי קדירות, אחת של חמין ואחת של דגים, ומוליכות אצל בעליהן לשדה. ומרחיצות אותן, וסכות אותן, ומאכילות אותן, ומשקות אותן, ונוקקות להן בין שפתיים, שנאמר: *אם תשכבון בין שפתיים וגו'. בשכר "תשכבון בין שפתיים" וכו' ישראל לביות מצרים, שנאמר: *בנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ. וכיון שמתעברות באות לבתיהם, וכיון שמוגיג זמן מוריהן, הולכות ויוצרות בשדה תחת התפוח, שנאמר: *תחת התפוח עוררתיה וגו'. והקב"ה שורץ משמי מרום מי שמוקיר ומשפיר אותן, כחיה זו שמשפרת את הולד, שנאמר: *ומורדותיו ביום הולדתו אותך לא כרת שרף ובמים לא רחצת למשעי וגו'. ומלקט להן שני עגולין, אחד של שמן ואחד של דבש, שנאמר: *ויניקהו דבש מפרע ושמן וגו'. וכיון שמוקירין בהן מצרים באין להורגן, ונעשה להם גם ונגלעין בפרקע, ומביאין שוורים והורשין על גבן, שנאמר: *על גבי חרשו חורשים וגו'. לאחר שהולכין היו מבצבצין ויוצאין פעשכ השדה, שנאמר: *ורבבה בצמח השדה נתתה. וכיון שמתגדלין באין עדרים עדרים לבתיהן, שנאמר: *ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדים. אל תקרי "בעדי עדים" אלא בעדי עדרים. ובשנגלה הקב"ה על הים - הם הכירוהו תחלה, שנאמר: *זה אלי ואנוהו. ויאמר מלך מצרים למיפדות העבריות וגו'; רב ושמואל; חד אמר: אשה ובתה, וחד אמר: בכה וחתמה. מ"ד אשה ובתה - יוכד ומרים. ומ"ד בכה וחתמה - יוכד ואלישבע. תניא כמ"ד אשה ובתה, דתניא: שפרה - זו יוכד, ולמה נקרא שמה שפרה - שמשפרת את הולד. ד"א: שפרה - שפרו ורבו ישראל בימיה. פועה - זו מרים, ולמה נקרא שמה פועה - שהיתה פועה (ומוציאה את הולד). ד"א: פועה - שהיתה פועה ברוח הקודש, ואומרת: עתידה אפי שתלד בן שמושיע את ישראל. ויאמר בידבדן את העבריות וגו'. מאי אבנים? א"ר חנן: סימן גדול מפר להן. אמר להן: בשעה שפועת לילד יריכותיה מצטננות באבנים, ואית דאמר: כדכתיב *וארד בית היוצר והנה הוא עושה מלאכה על האבנים, מה יוצר זה - ירד מפאן וירד מפאן וסדן באמצע, אף אשה - ירד מפאן וירד מפאן והולד באמצע. *אם בן הוא והמותה אותו. א"ר חנינא: סימן גדול מפר להן: בן פניו למטה, בת פניה למעלה. *ותיראן המיפדות את האלהים ולא עשו פאשר דבר אליהן וגו' - "להן" מיפעי ליה! א"ר יוסי בר' חנינא: מלמד שתבען לדבר עבירה ולא נתבעו. *ותחיינן את הידרים. תנא: לא דיין שרא המיתו אותן, אלא שהיו מספיקות להם מים ומזון. *ותאמרן המיפדות אל פרעה פי לא בנשים וגו'. מאי חיות? אילימא חיות ממש - אפוי חיה מי לא צריכה חיה אחריתי לאולודה? אלא אמרו לו: אומה זו כחיה נמשלה; יהודה - *גור ארוה, דן - *יהי דן נחש, נפתלי - *אילה שרוחה, בנימין - *חמור גרם, יוסף - *בכור שור, בנימין - *זאב יטרף. דכתיב ביה - פתיב ביה, ודלא כתיב ביה - פתיב (ביה): *מה אמה לבניא בין אריות רבצה וגו'. ויהי פי יראו המיפדות את האלהים ויעש להם פתיים. רב ושמואל; חד אמר: פתי כהונה וקויה, וחד אמר: פתי מלכות. מ"ד פתי כהונה וקויה - אהרן וכושה, ומ"ד פתי מלכות - דוד נמי מפרים קאתי, דכתיב: *ותמת עובדה (אשת פלב) ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו את חור, וכתיב: *וידוד בן איש אפרתי וגו'. *וכלב בן חצרון הוליד את עובדה אשה ואת יריעות ואלה בניה ישר ושובב וארדון. בן חצרון? בן יפנה הוא! בן שפנה מעצת מרגלים. ואפתי בן קנו הוא, דכתיב: *ויקברה עתניאל בן קנו אחי כלב! *אמר רבא: חורגו דקנו תוה.

בפרק. רבי ארעור אמר: בפה רד, רבי שמואל בר נחמני אמר: בפריכה. וימררו את חיהם בעבודה קשה בחומר ובכלבים וגו'. אמר רבא: בתחילה בחומר ובכלבים, וקבסוף "ובכל בעודה בשירה". את פל עבודתם אשר עבדו בהם בפרק. אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: שהיו מחליפין מלאכת אנשים לנשים, ומלאכת נשים לאנשים. ולמ"ד נמי התם בפה רד - הכא ודאי בפריכה. דרש *רב עוריא: בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל מצרים. *בשעה שהוכות לשאוב מים, הקב"ה מזמן להם דגים קטנים בכדיהן, ושואבות מחצה מים ומחצה דגים, וכאות ושופרות שתי קדירות, אחת של חמין ואחת של דגים, ומוליכות אצל בעליהן לשדה. ומרחיצות אותן, וסכות אותן, ומאכילות אותן, ומשקות אותן, ונוקקות להן בין שפתיים, שנאמר: *אם תשכבון בין שפתיים וגו'. בשכר "תשכבון בין שפתיים" וכו' ישראל לביות מצרים, שנאמר: *בנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ. וכיון שמתעברות באות לבתיהם, וכיון שמוגיג זמן מוריהן, הולכות ויוצרות בשדה תחת התפוח, שנאמר: *תחת התפוח עוררתיה וגו'. והקב"ה שורץ משמי מרום מי שמוקיר ומשפיר אותן, כחיה זו שמשפרת את הולד, שנאמר: *ומורדותיו ביום הולדתו אותך לא כרת שרף ובמים לא רחצת למשעי וגו'. ומלקט להן שני עגולין, אחד של שמן ואחד של דבש, שנאמר: *ויניקהו דבש מפרע ושמן וגו'. וכיון שמוקירין בהן מצרים באין להורגן, ונעשה להם גם ונגלעין בפרקע, ומביאין שוורים והורשין על גבן, שנאמר: *על גבי חרשו חורשים וגו'. לאחר שהולכין היו מבצבצין ויוצאין פעשכ השדה, שנאמר: *ורבבה בצמח השדה נתתה. וכיון שמתגדלין באין עדרים עדרים לבתיהן, שנאמר: *ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדים. אל תקרי "בעדי עדים" אלא בעדי עדרים. ובשנגלה הקב"ה על הים - הם הכירוהו תחלה, שנאמר: *זה אלי ואנוהו. ויאמר מלך מצרים למיפדות העבריות וגו'; רב ושמואל; חד אמר: אשה ובתה, וחד אמר: בכה וחתמה. מ"ד אשה ובתה - יוכד ומרים. ומ"ד בכה וחתמה - יוכד ואלישבע. תניא כמ"ד אשה ובתה, דתניא: שפרה - זו יוכד, ולמה נקרא שמה שפרה - שמשפרת את הולד. ד"א: שפרה - שפרו ורבו ישראל בימיה. פועה - זו מרים, ולמה נקרא שמה פועה - שהיתה פועה (ומוציאה את הולד). ד"א: פועה - שהיתה פועה ברוח הקודש, ואומרת: עתידה אפי שתלד בן שמושיע את ישראל. ויאמר בידבדן את העבריות וגו'. מאי אבנים? א"ר חנן: סימן גדול מפר להן. אמר להן: בשעה שפועת לילד יריכותיה מצטננות באבנים, ואית דאמר: כדכתיב *וארד בית היוצר והנה הוא עושה מלאכה על האבנים, מה יוצר זה - ירד מפאן וירד מפאן וסדן באמצע, אף אשה - ירד מפאן וירד מפאן והולד באמצע. *אם בן הוא והמותה אותו. א"ר חנינא: סימן גדול מפר להן: בן פניו למטה, בת פניה למעלה. *ותיראן המיפדות את האלהים ולא עשו פאשר דבר אליהן וגו' - "להן" מיפעי ליה! א"ר יוסי בר' חנינא: מלמד שתבען לדבר עבירה ולא נתבעו. *ותחיינן את הידרים. תנא: לא דיין שרא המיתו אותן, אלא שהיו מספיקות להם מים ומזון. *ותאמרן המיפדות אל פרעה פי לא בנשים וגו'. מאי חיות? אילימא חיות ממש - אפוי חיה מי לא צריכה חיה אחריתי לאולודה? אלא אמרו לו: אומה זו כחיה נמשלה; יהודה - *גור ארוה, דן - *יהי דן נחש, נפתלי - *אילה שרוחה, בנימין - *חמור גרם, יוסף - *בכור שור, בנימין - *זאב יטרף. דכתיב ביה - פתיב ביה, ודלא כתיב ביה - פתיב (ביה): *מה אמה לבניא בין אריות רבצה וגו'. ויהי פי יראו המיפדות את האלהים ויעש להם פתיים. רב ושמואל; חד אמר: פתי כהונה וקויה, וחד אמר: פתי מלכות. מ"ד פתי כהונה וקויה - אהרן וכושה, ומ"ד פתי מלכות - דוד נמי מפרים קאתי, דכתיב: *ותמת עובדה (אשת פלב) ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו את חור, וכתיב: *וידוד בן איש אפרתי וגו'. *וכלב בן חצרון הוליד את עובדה אשה ואת יריעות ואלה בניה ישר ושובב וארדון. בן חצרון? בן יפנה הוא! בן שפנה מעצת מרגלים. ואפתי בן קנו הוא, דכתיב: *ויקברה עתניאל בן קנו אחי כלב! *אמר רבא: חורגו דקנו תוה.

ס"א רבי עקיבא

שמות טו

ס"א ל"ג

שמות ח

שמואל ח

במדבר יג

שופטים ח

יומא עה.

שמה חבלתך אמר

ס"א ונותן להם

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולמאן דלמנר נמי בפרי: (ב) ד"ה וכלב וכו' הימים הס"ד וחתי"כ מיה בן שפנה כליל ותיבות בן יפנה נחמק:

[מסורה טו. ע"ה]